

Opory každého totalitního režimu: Hyperkonformita, úsudková závislost, síla superega...

- CZ24 News | 7. dubna 2021

Všichni je známe. Hájí jediný přípustný výklad reality. Ztotožňují ho s „pravdou“. Politici, profesionální novináři, aktivisté z neziskovek, a mnohem častěji amatérští autoři komentářů k tweetům, článkům, sdělením na facebooku. Pozorují je z profesionálního zájmu a se snahou o kategorizaci. Stejně typy nás provázejí nás dějinami, a v dobách společenského úpadku tvoří velkou většinu. Úpadek není příčinou, ale následkem. Děním je na dvě skupiny. Na autentické neochvějně věřící (od skromných až po bojovné fanatiky) a na ty, kteří věří, že věřit je výhodnější, a při troše štěstí se lze uživit postojem, deklaracemi a zákulisním bojem.

Ti první jsou většinou režimu užiteční idioti, druzí je řídí a vedou. Nemusí tomu tak být. V horší variantě naopak vede přesvědčený fanatik a vyžírkové se nechají vést a slouží.

To, jak se kdo chová, není v rozporu s obecnou představou věcí okamžitého rozhodnutí, ale projevem osobnostních rysů, které se během dospělého života mění jen nepatrně. Úzkostného introverta sotva předěláte na pouťového vyvolavače. Osobnost je formována souhrou genetiky na jedné straně a výchovy a jiných vlivů prostředí na straně druhé.

Jaké jsou to osobnostní rysy, které vedou k neochvějnému přesvědčení o neotřesitelnosti autoritou zjevené „pravdy“? Především je to hyperkonformita. Takto osobnostně vybavení lidé přejímají bez kritiky převládající názory, psané nebo nepsané normy. Když je přijmou „internalizují“, velmi těžko se jich vzdávají, i když jiní dávno nahlédli mylnost nebo lživost autoritou prosazovaných tvrzení. Lze hovořit o silném superegu. Tito lidé jsou řízeni vnější silou společenských tradic a norem. Nekladou otázku, zda tvrzení, které přijali, má nějaké slabiny. Nezkoumají, z čeho úsudek pramení, nepochybují o správnosti premis, pokud zaznamenají jejich existenci. S inteligencí to má málo společného. I vysoce inteligentní lidé mohou být nevývratně přesvědčeni, a naproti tomu lidé bez vzdělání nebo děti nepodlehnu sdílené víře a dokáží vidět, že „císař je nahý“.

Druhým typem jsou cyničtí pohůnci právě panujícího režimu, kterým jsou „pravda“ a normy lhostejné, je prostě výhodné mluvit, psát a jednat, jak doba právě žádá. Někteří z nich jsou velmi inteligentní, schopní kritického náhledu, ale zcela „pragmatičtí“, cyničtí. Dokáží se vyšplhat na špičce společenské hierarchie.

Těch prvních je mi líto, nemohou jinak, druhými pohrdám i při respektu k jejich schopnostem. Dívám se na facebookové nebo twitterové stránky autorů zoufalých komentářů. Jejich názory jsou beznadějně totožné s tím co včera slyšeli v rádiu nebo televizi. Někdy jsou útoční a většinou velmi vulgární. Nikdy nemají mnoho „přátel“ na FB, na Twitteru sledují mnohem více osob než kolik se zajímá o jejich produkci, téměř bez výjimky prostoduchou. Často nevystupují pod svým jménem. Pasovala by na ně diagnóza ze starodávných učebnic psychiatrie „bažící po sebeuplatnění“.

Oba typy jsou pro vývoj společnosti krajně nebezpečné. Ti první, pokud je jich mnoho, ti druhí, pokud dosáhnou značného vlivu. Nemůžeme se totiž správně rozhodovat, pokud se opíráme o slepou víru a nesmyslné ideje. Společnost potřebuje ke zdárnému vývoji kritické myšlení, stálé pochybnosti a přezkoumávání východisek, jinak nepoznáme, že jsme se vydali chybnou cestou. Právě toho jsme svědky v Evropské unii.

Víra je konečnou fází poznání, ale nesmí být definitivně konečnou. Je-li neochvějná, vzdává se poznávání, odmítá přehodnocování a je brzdou.

Jakýsi spolek „Evropské hodnoty“ mě označil jako „dezinformátora“ proto, že jsem projevil pochybnost, že ono dopravní letadlo linky MH17 sestřelila nad Ukrajinou ruská armáda. Netvrdil jsem, že ho nesesestřelila, pouze jsem neviděl pro takové jednání ze strany RF žádný racionální motiv, žádný prospěch ze sestřelení. Naopak, měli dost důvodů dopravní letadlo nesesestřelit. Neuvedl jsem tvrzení, nesdělil jsem žádnou informaci, jen jsem projevil pochybnost, názor. A hned jsem byl zcela nesmyslně obviněn z šíření „dezinformace“. Hlupáci tomu uvěří, protože to nebudou zkoumat. Prezident Obama tvrdil, aniž by uvedl jediný důkaz, že letadlo sestřelila ruská armáda a český hlavní proud to opakoval do zblbnutí. Silné pochybnosti podpořené dosti věrohodnými informacemi trvají, stejně jako v případě Světového obchodního centra 11. září. Pro propagandu jsou pochybnosti nepřijatelné.

Nově se utvářející diktatuře nepomůže rozhlas po drátě jako v padesátých letech. Zprávy a názory se valí ze všech stran. Stoupenci zjevené pravdy vidí naději v umlčování mazáním zpráv nalezených „umělou inteligencí“.

Všichni nejsou krotcí, proto začala kriminalizace názorů, která se ohání „nepřípustností projevů nenávisti“ a názory, které se jí nehodí označuje jako „dezinformace“.

Je to krajně nebezpečný vývoj. Musíme se bránit.

Autor: MUDr. Ivan David Europoslanec SPD

Zdroj: <http://www.nwoo.org>